

Andreas Hammerhelf

Andreas Hammarhelf

Född 1625 i Nyköping

Död 1670 den 5 juli i Norrköping

Gift med Anna Munsterberg

Barn

Catharina

född/döpt den 16 mars 1660 (St:Olai) Norrköping

begraven 19 maj 1671 i Norrköping

Anna Maria

född/döpt den 8 juli 1663 i Norrköping

Barbro Hammarhelft,

f: 1665 i Norrköping

d: 23 mars 1740 i Högsjö

Andreas Adam

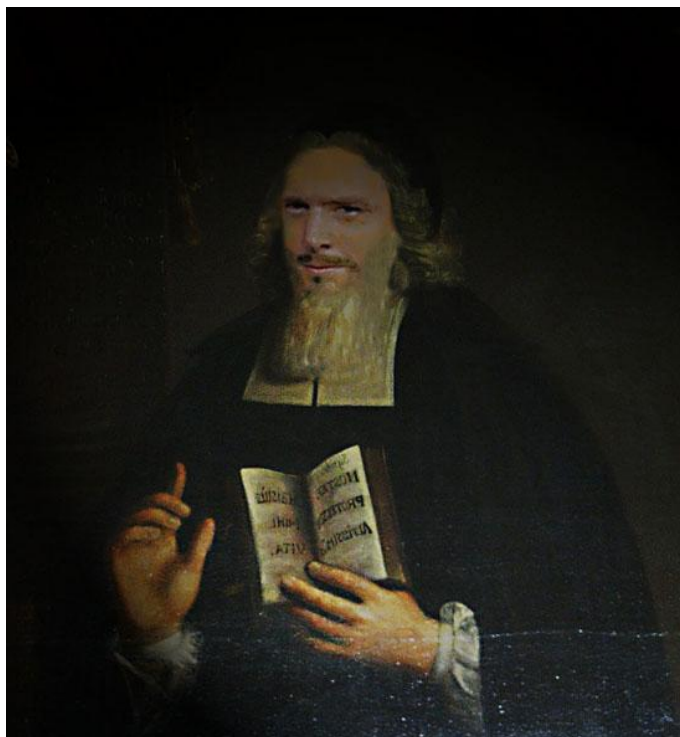
f: november 1666 Norrköping

begraven 19 maj 1672 Norrköping

Marten Adam

född/döpt den 22 november 1668 Norrköping

begraven 22 mars 1671 Norrköping

Andreas blev avporträtterad och tavlan hängdes upp i den nybyggda Tyska kyrkan i Norrköping. Kyrkan brändes 1719 av Norrköpingsborna då Ryssen härjade Sveriges kuster. Hur tavlan togs om hand är okänt.

Följande är fritt sammanställt från Björn Helmfrids bok "Norrköpings Tyska Församling".

Omkring klockan 20,00 i slutet av januari månad 1656 påbörjade Norrköpings nattpatrull med korpralen Per Andersson som chef sin patrullering av Norrköpings gator. Klockan 21,00 ringdes det till vård vilket innebar att alla krogar skulle stängas, eldar i husen släckas och gatorna läggas tomma, överträdelse var bötesbelagda och nattpatrullen skulle se till att bestämmelserna följdes. Vid Skvallertorget hörde patrullen rop och skrik från andra sidan strömmen, som det senare visade sig komma från Per Björnssons krog. Vid krogen befann sig ett sällskap bestående av Andreas Hammarhelf, hans halvsyskon Petter och Adam samt Ernest Punjort. Sällskapet kom från en middag hos Andreas bror Hans Hammarhelf där de blivit bjudna på starkare drycker till maten. På grund av att Hans hustru som stått för utskänkingen av drickat hade börjat "gå på fallande fot" med andra ord fyllnat till så hade Hans förbjudit henne att servera mer. Sällskapet som innan middagen hade varit på Per Björnssons krog och grundat beslöt att återvända dit och släcka sin törst, törsten släckte de genom att på krogen dricka ett varsitt stop öl, ca 130 cl.

Då nattpatrullen kom till Per Björnssons krog omtalade korpral Per Andersson att Andreas Hammarhelf gått ut från krogen och talat om för Per att han ämnade bege sig till stadskällaren, på vilket Per Andersson svarat "Herre, I haven nog öl i stugan här", Andreas hade vidare kallat Per Andersson för "svart hund" och dessutom upplyst honom om att "om magistraten håller en sådan vakt (Per Andersson), ger han dem 7.000:de djälvar". Oväsendet hade väckt rådsmanen Måns Persson som bodde i närheten, han gick ned till sin handelsbod varifrån han såg "bullret" och bad stadsvakten ta hand om bråkstakarna. Sällskapet omhändertogs och fördes till det tillfälliga stadshäktet vid Johannisborgs slott eftersom stadens provisoriska rådshus saknade arrestlokaler. Andreas protesterade mot detta omhändertagande och talade också om att han var präst. När patrullen kom fram till slottet var herr Anders så oregerlig, att en "skilt" (vaktpost) måste hjälpa korpralen att stilla honom, de blev dessutom tvungna att sätta på honom bojor.

Oturligt nog för Per Andersson var det ej tillåtet

att fängsla en präst och han hamnade därför i slutändan själv bakom lås och bom i två månader. Vid senare förhandlingar inför konsistoriet i Linköping skilde sig Korpralens och Andreas Hammarhellfs versioner åt när det gällde tidpunkten för händelsen, Andreas påstod att klockan endast var 20.00 och korpralen att klockan var 22,00 och att det hade ringt för vård.

Vad konsistoriets utslag blev är okänt, men eftersom Andreas inte stoppades i sin fortsatta, prästerliga karriär räckte det troligen med att han fick en varning för sitt uppträdande.

Andreas föddes 1625 i Nyköping, hans föräldrar var hammarsmeden Göran Adam Hammarhellff och hustrun Anna. Andreas visade sig ha läshuvud och fick med stöd av faderns arbetsgivare, patron Louis De Geer, börja vid Åbo akademi där han läste teologi och latin och finska, han var dessutom tvåspråkig med svenskan och tyskan sedan tidigare. Omkring 1650 antog han greve Gustav Horns (guvernör över det svenska Livland) erbjudande att som "hovpredikant" följa med Horn till Riga. Under 5 år tjänade han hos Horn till 1655 då han vid ett besök i sin gamla hemstad Norrköping som drabbats av en storbrand, fick erbjudande och funderingar om att bli Tyska kyrkans präst i Norrköping.

Arbetet som Tyska kyrkans präst blev inte någon lätt resa för Andreas, en ny kyrka skulle byggas och en självständig församling av tysktalande och sådana som förstod tyska skulle bildas, risken fanns att irrläror skulle spridas vid en församlingsbildning utanför stadskyrkans kontroll. De mest energiska motståndarna var kyrkoherdarna i St Olai församling.

Andreas kom att spela en ledande roll under hela frigörelseprocessen. Uppslagsrik, energisk, ironisk, kunnig, slagfärdig, drog han till sist det längsta strået i konflikten med stadsförsamlingen. God hjälp hade han bland annat av exdrottningen Kristina för vilken han fick framlägga sina synpunkter. Han fick aldrig uppleva den färdiga kyrkan men strax innan han gick ur tiden var han med vid en högtidlig ceremoni då landshövdingen placerade den första grundstenen till den blivande Hedvigs kyrka.

Den 5 november 1669 rapporterade komministern i stadsförsamlingen till biskop och domkapitel. "Andreas Adam Hammerhellff är mycket sjuk och eländig. Han börjar bli brun i ansiktet och mycket hopfallen. Han orkar ej vara uppe långa stunder.

Likadant är det med hans svärmor och några av hans barn, vilka alla ligger till sängs och har det mycket svårt". Den 5 juli 1670 mellan 9 och 10 på kvällen hade Hammerhellffs timglas runnit ut. För honom var det en lycka, att ha fått uppleva det ögonblicket, då hans dröm om församlingens egen kyrka såg ut att kunna bli verklighet. Jordfästningen förrättades den 17 juli i stadskyrkan.

Andreas fru Anna Munsterberg blev hårt prövad vid den här tiden, Hennes mor den ädla Anna Möller begravdes den 13 februari 1670 i Stadskyrkan. dessutom dog tre av hennes barn. Tvååriga sonen Marten begravdes den 22 mars 1671, elvaåriga Catharina den 19 maj 1671 och femåriga Andreas den 19 maj 1672. Andreas och hans tre barns kvarlevor fördes den 28 juli 1674 till tyska kyrkans skepp som då var färdigt och där en särskild pastorsgrav inretts längst fram i mittgången. Innan Andreas avled, hade församlingsföreståndaren låtit utföra ett porträtt av honom, vilket, när kyrkan stod färdig, hängdes upp i denna.

Närmare 31 år tog det för den tyska församlingen att bygga sin kyrka. Smärtsamt måste det ha känts 1719 i månadskiftet juli/augusti då den ryska galärflottan härjade vilket föranledde stadens försvarare att tillgripa den brända jordens taktik och själva tända eld på stadsbebyggelsen söder om strömmen där kyrkan låg.

år 1660

år 1662

år 1668

Tre olika sigill som Andreas använde sig av i sina skrivelser under årens lopp.

Andreas Hammarhelf
Född 1625 död 1670

Några ättlingar till Andreas

Lenas sida

Din sida

Barbro Hammarhälf
F 1665 i Norrköping

Maria Bäck
F 1697 i Hamrånge

Barbro Jonsdotter
F 1732-04-13 i Högsjö

Nils Wedin
F 1769-10-10 i Högsjö

Jonas Wedin
1812-02-29 i Högsjö

Jonas Wedin
F 1859-04-29 i Hemsö

Anny Wedin
F 1894-03-21 i Härnösand

Gärd Vicklander
F 1924-06-16 Gudmundrå

Lena Gustafsson
F 1952-08-01 Härnösand

